

CYPRIAN KAMIL NORWID "[COŚ TY ATENOM ZROBIŁ, SOKRATESIE...]"

1. Geneza

Utwór powstał w 1856 roku, trzy miesiące po śmierci Adama Mickiewicza. Wydarzenie to odbiło się wielkim echem i doprowadziło do kłótni dotyczących miejsca pochówku oraz przyczyny śmierci wieszca. Uważano bowiem, że został on otruty. Te wydarzenia zainspirowały Norwida do napisania wiersza na temat relacji między wybitną jednostką a społeczeństwem

2. Analiza

Norwid podzielił utwór na trzy części. Pierwsza z nich to wyliczenia, ma charakter opisowy, natomiast druga i trzecia mają charakter refleksyjny. Dzieło jest przykładem liryki bezpośredniej, w której podmiot liryczny zwraca się do wielkich bohaterów. Jest on filozofem, dostrzegającym prawidłowości w stosunku do geniuszy. Możemy utożsamić go z Norwidem.

3. Interpretacja

a) część pierwsza

Podmiot liryczny zwraca uwagę jak wiele wybitnych jednostek zostało docenionych dopiero po śmierci. W celu uzasadnienia tego stwierdzenia podaje przykłady genialnych postaci takich jak Sokrates, Dante, Kolumb, Camoensie, Kościuszko, Napoleon. Nie dość, że nie byli oni doceniani za życia to zostali np. otruci tak jak Sokrates lub wygnani tak jak Dante. Jednak to co ich łączy to zyskanie chwały po śmierci oraz sposób, ilość, miejsca pochówku.

Pierwsza część utworu kończy się zwróceniem uwagi na postać zmarłego Mickiewicza. Fragment ten nie jest dokończony. Każdy z nas może interpretować go w dowolny sposób, pamiętając jednak o drugiej części, która jest powiązana z pierwszą.

b) część druga

Zaczyna się łącznikiem "więc" co świadczy o wynikowości względem pierwszej części. Jest to zwrot do Mickiewicza. Podmiot liryczny mówi mu, że to gdzie będzie jego miejsce pochówku nie ma wielkiego znaczenia. Bowiem prorokuje on, że wieszcz będzie miał wiele grobów, ponieważ zostanie rozstawiony po śmierci. Twierdzi, że dzięki swej wielkości i potędze literackiej Mickiewicz zostanie zapamiętany na zawsze (horacjanizm)

c) część trzecia

W dalszym ciągu jest to zwrot do Mickiewicza, tym razem jednak podmiot liryczny zwraca uwagę na jego wyjątkowość. Społeczeństwo od wieków nie rozumie stylu życia czy poglądów tak wybitnych jednostek. Przez to są one często wyalienowane lub prześladowane.

Podmiot liryczny zwraca uwagę na strukturę społeczeństwa. Jako glinę przedstawia zwyczajnych mieszkańców, którzy tak jak ta skała są "części i nijacy". Fakt, że glina w siebie wrasta w odniesieniu do ludzkości może oznaczać, że ludzie korzystają z dokonań swoich poprzedników.

Jednak wśród tej gliny czasem zdarzają się osobistości genialne, które mogą być porównane do diamentów. Ciekawym zabiegiem jest przedstawienie człowieka, który dzięki znajomości Biblii możemy porównać do tego użytego do ukrzyżowania Chrystusa. Bowiem Jezus był jedną z pierwszych wybitnych postaci, które zostały najpierw odrzucone i zamordowane, a następnie zgloryfikowane i czczone.